

الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي هَدَانَا
لِلْإِسْلَامِ
الْحَنِيفِ
الْقَدِيمِ
الَّذِي كَفَى
عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ
مَنْزِلَ الْكَلْبِ
الَّذِي كَفَى
عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ
مَنْزِلَ الْكَلْبِ
الَّذِي كَفَى
عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ
مَنْزِلَ الْكَلْبِ

گروه عمران - سازه

ارزیابی رفتار لرزه‌ای ساختمان‌های دارای سیستم باربر جانبی متفاوت در ارتفاع با
استفاده از تحلیل استاتیکی غیرخطی

استاتید راهنما:

دکتر هوشیار ایمانی کله‌سر

دکتر مجید پاسبانی

استاد مشاور:

دکتر هدایت‌الله مشعشعی

توسط:

راهب خاکپور

دانشگاه محقق اردبیلی

پاییز-۱۳۹۱

ارزیابی رفتار لرزه‌ای ساختمان‌های دارای سیستم باربر جانبی متفاوت در ارتفاع با
استفاده از تحلیل استاتیکی غیرخطی

توسط:

راهب خاکپور

پایان نامه برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته مهندسی عمران - گرایش سازه

از

دانشگاه محقق اردبیلی

اردبیل - ایران

ارزیابی و تصویب شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: .....

دکتر هوشیار ایمانی کله‌سر (استاد راهنمای اول و رئیس کمیته داوران).....استادیار

دکتر مجید پاسبانی خیاوی (استاد راهنمای دوم).....استادیار

دکتر هدایت الله مشعشعی (استاد مشاور).....استادیار

دکتر رحمت الله نگهدار (داور داخلی).....استادیار

مهرماه ۱۳۹۱

نام خانوادگی : خاکپور	نام : راهب
عنوان پایان نامه : ارزیابی رفتار لرزه‌ای ساختمان‌های دارای سیستم باربر جانبی متفاوت در ارتفاع با استفاده از تحلیل استاتیکی غیرخطی	
اساتید راهنما : ۱- دکتر هوشیار ایمانی کله‌سر ۲- دکتر مجید پاسبانی خیاوی استاد مشاور : دکتر هدایت‌الله مشعشی	
مقطع تحصیلی : کارشناسی ارشد رشته تحصیلی : عمران گرایش : سازه دانشگاه : محقق اردبیلی	
دانشکده : فنی و مهندسی تاریخ فارغ‌التحصیلی : ۹۱/۰۷/ ۲۴ تعداد صفحه : ۱۳۹	
کلید واژه‌ها : ارزیابی عملکرد، تحلیل استاتیکی غیر خطی، تغییر سیستم در ارتفاع، تغییر نوع بادبند همگرا در ارتفاع، سازه‌های فولادی، سیستم باربر جانبی متفاوت در ارتفاع، نمودارهای پوش‌آور	
چکیده: امروزه ساختار سازه‌ها به دلایل مسائل معماری، سازه‌ای و ... به استفاده از سیستم‌های باربر جانبی مختلف در ارتفاع متمایل شده است و کاربرد سازه‌هایی با دو سیستم مقاوم باربر جانبی مختلف در ارتفاع تحت عنوان سازه‌های ترکیبی بیش از پیش رایج شده است. بنابراین نحوه طراحی این نوع ساختمان‌ها در برابر نیروهای لرزه‌ای بسیار مهم است. در این پژوهش ابتدا با در نظر گرفتن قاب‌هایی با تعداد طبقات ۵، ۷ و ۹ طبقه، به صورتی که در این سازه‌ها یکبار با تغییر نوع سیستم در ارتفاع و بار دیگر با تغییر در نوع بادبندهای همگرا در ارتفاع، برای هر کدام از این حالات تیراساسروش هایمذکور در آیین نامه‌ی ۲۸۰۰، به کمک نرم‌فزار Etabs و Sap2000 تحلیلو طراحی صورت می‌گیرد. بعد از تحلیل و طراحی این سازه‌ها، برای هر کدام از حالات فوق‌الذکر یک تحلیل استاتیکی غیرخطی صورت می‌گیرد و نهایتاً با توجه به مقادیر پاسخ هر کدام از این حالت‌ها، به ارزیابی رفتار لرزه‌ای سازه پرداخته خواهد شد. در این پژوهش به مسائل زیر پرداخته خواهد شد: ۱- بررسی نمودارهای حاصل از تحلیل استاتیکی غیرخطی شامل نمودارهای پوش‌آور، مودها، زمان تناوبی و ... ۲- بررسی چگونگی تشکیل مفاصل پلاستیک با تغییر در سیستم و نوع مهاربند در ارتفاع ۳- ارزیابی عملکرد رفتار سازه در برابر زلزله ۴- و در آخر با جمع‌بندی نتایج به ارائه پیشنهادات و راهکارهایی برای بهبود رفتار سازه پرداخته می‌شود. به دلیل پیچیدگی‌های زیاد در تحلیل و نداشتن الگوی رفتاری مناسب برای این نوع سازه‌ها تا حد زیادی در استفاده از سازه‌های با تغییر سیستم در ارتفاع خودداری کرد ولی برای سازه‌های با تغییر نوع بادبند همگرا در ارتفاع به دلیل داشتن رفتارهای مشابه سازه‌ها، می‌توان با ضوابط سخت‌گیرانه‌تری به منظور شکل‌پذیرتر شدن سازه‌های مورد مطالعه و نیز استهلاک بیشتر انرژی زلزله و صرفه اقتصادی در بکارگیری مصالح فولادی کمتر، استفاده نمود.	

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل اول - کلیات

- (۱-۱) مقدمه..... ۲
- (۲-۱) گروه‌بندی ساختمان‌ها بر اساس سیستم سازه‌ای..... ۳
- (۳-۱) ملاحظات پیکربندی سازه‌ای..... ۶
- (۴-۱) تعریف مسئله..... ۷
- (۵-۱) مروری بر پیشینه تحقیق..... ۸
- (۶-۱) فصل‌های مختلف پژوهش..... ۱۰

فصل دوم - انواع سیستم‌های ساختمانی و ضوابط طراحی آنها

- (۱-۲) مقدمه..... ۱۲
- (۲-۲) بادبند و هدف بکارگیری آن..... ۱۲
- (۳-۲) سیستم مهاربندی همگرا..... ۱۳
- (۴-۲) قاب مهاربندی شده همگرای معمولی..... ۱۵
- (۵-۲) قاب‌های مهاربندی شده همگرای ویژه..... ۱۶
- (۶-۲) سیستم مهاربندی همگرا با بادبند قطری..... ۱۷
- (۱-۶-۲) انواع بادبندهای قطری..... ۱۸
- (۲-۶-۲) تناسب‌بندی بادبندها در سازه‌ها..... ۲۰
- (۳-۶-۲) رفتار هیستریزیس بادبندهای قطری..... ۲۱
- (۷-۲) سیستم مهاربندی همگرا با بادبندی X- شکل..... ۲۲
- (۱-۷-۲) انواع بادبندهای X- شکل..... ۲۳

ب

۲۴.....	رفتار هیستریزیس بادبندهای X- شکل
۲۵.....	کمانش بادبندهای X- شکل و تاثیر اتصال وسط
۲۷.....	مهاربندهای ۷ و ۸
۳۰.....	ظوابط طراحی لرزه‌ای CBF
۳۰.....	ظوابط طراحی سیستم‌های مهاربندی (CBF) در این نامه ۲۸۰۰
۳۱.....	ظوابط طراحی لرزه‌ای سیستم‌های قاب خمشی در این نامه ۲۸۰۰
۳۱.....	مقاومت اعضا (۱-۱۱-۲)
۳۱.....	مقاومت ستون‌ها (۲-۱۱-۲)

فصل سوم - اصول، مفاهیم کلی و فلسفه روش طراحی بر اساس عملکرد

۳۴.....	مقدمه (۱-۳)
۳۵.....	کلیات روش طراحی عملکردی بر اساس دستورالعمل بهسازی (۲-۳)
۳۵.....	سطوح عملکرد (۳-۳)
۳۷.....	سطوح خطر (خطرپذیری) (۴-۳)
۳۸.....	اهداف بهسازی (۵-۳)
۴۱.....	انواع روش‌های تحلیل سازه در دستورالعمل بهسازی (۶-۳)
۴۲.....	محدوده کاربرد روش‌های خطی (۷-۳)
۴۴.....	محدوده کاربرد روش‌های غیرخطی (۸-۳)
۴۵.....	روش تحلیل استاتیکی معادل (۹-۳)
۴۶.....	تحلیل دینامیکی خطی (۱۰-۳)
۴۶.....	تحلیل استاتیکی غیرخطی (۱۱-۳)
۴۷.....	تحلیل دینامیکی غیرخطی (۱۲-۳)
۴۷.....	اصول و مفاهیم تحلیل استاتیکی غیرخطی (۱۳-۳)
۴۹.....	الگوهای بار جانبی در روش تحلیل استاتیکی غیرخطی (۱۴-۳)

۳-۱۵) تعیین تغییر مکان هدف.....۵۰

فصل چهارم - قواعد مدل سازی به منظور تحلیل استاتیکی غیر خطی

۴-۱) مقدمه.....	۵۴
۴-۲) معرفی نرم افزار.....	۵۴
۴-۳) خلاصه ای از مراحل انجام تحلیل بار افزون در نرم افزار.....	۵۴
۴-۴) نحوه اعمال ترکیب بار ثقی و الگوهای توزیع بار جانبی.....	۵۵
۴-۵) اثرات همزمان مولفه های موجود و اثرات پیچش.....	۵۶
۴-۶) الگوی ترکیب بار مورد استفاده در نرم افزار.....	۵۶
۴-۷) رفتار اجزای سازه.....	۵۷
۴-۸) مدل سازی رفتار غیر خطی مهاربندها.....	۵۹
۴-۹) مدلسازی رفتار غیر خطی ستون ها.....	۶۲
۴-۹-۱) معیارهای پذیرش ستون ها.....	۶۳
۴-۱۰) اثر $P-\Delta$ (رفتار غیر خطی هندسی).....	۶۵

فصل پنجم - تحلیل و طراحی سازه ها و ارائه نتایج

۵-۱) مقدمه.....	۶۸
۵-۲) مشخصات مقاطع و مصالح مصرفی.....	۶۸
۵-۳) هندسه سازه ها و بارگذاری ثقی.....	۶۹
۵-۴) تحلیل و طراحی سازه ها به روش متداول نیرویی.....	۷۳
۵-۴-۱) فرضیات و ضوابط اعمال شده در تحلیل و طراحی خطی.....	۷۳
۵-۴-۲) نتایج طراحی خطی.....	۷۷

۸۷.....	تحلیل استاتیکی غیرخطی و ارزیابی عملکرد سازه‌ها.....	(۵-۵)
۸۷.....	نحوه انتخاب الگوی بار جانبی.....	(۵-۵-۱)
۸۸.....	محاسبه تغییر مکان هدف به روش ضرایب تغییر مکان.....	(۵-۵-۲)
۹۰.....	نحوه ارزیابی عملکرد سازه‌ها بر اساس دستورالعمل بهسازی.....	(۵-۵-۳)
۹۲.....	نتایج به دست آمده از تحلیل استاتیکی غیرخطی.....	(۵-۶)
۱۲۴.....	نمودارهای حاصل از تحلیل پوش آور.....	(۵-۷)
۱۲۶.....	تغییرات زمان تناوب.....	(۵-۸)

فصل ششم - نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۱۳۱.....	مقدمه.....	(۶-۱)
۱۳۱.....	نتایج.....	(۶-۲)
۱۳۶.....	پیشنهادات برای مطالعات آتی.....	(۶-۳)
۱۳۷.....	فهرست مراجع.....	

فصل اول

- شکل ۱-۱- سیستم مهاربندی هم‌محور..... ۴
- شکل ۲-۱- مهاربندی برون‌محور..... ۵
- شکل ۳-۱- تغییر شکل قاب خمشی..... ۵

فصل دوم

- شکل ۱-۲- نحوه عملکرد مهاربند..... ۱۳
- شکل ۲-۲- انواع مهاربندهای همگرا..... ۱۴
- شکل ۳-۲- قاب همگرا..... ۱۵
- شکل ۴-۲- نمای کلی از اتصالات در قاب SCBF..... ۱۷
- شکل ۵-۲- انواع اتصالات در قاب‌های SCBF..... ۱۷
- شکل ۶-۲- منحنی هیستریزیس بادبند فقط کششی..... ۱۸
- شکل ۷-۲- منحنی هیستریزیس بادبند کششی- فشاری..... ۱۹
- شکل ۸-۲- رفتار غیرخطی OCBFها تحت بارهای لرزه‌ای (تیر و ستون در حالت الاستیک باقی می‌مانند)..... ۲۰
- شکل ۹-۲- تناسب‌بندی نامناسب سازه (عمده مقاومت جانبی با بادبندهای فشاری تامین شده)..... ۲۰
- شکل ۱۰-۲- تناسب‌بندی مناسب بادبندها در سازه..... ۲۰
- شکل ۱۱-۲- تناسب بندی بادبند در پلان..... ۲۱
- شکل ۱۲-۲- منحنی هیستریزیس بادبند تحت بارگذاری سیکلی..... ۲۱
- شکل ۱۳-۲- تغییر شکل الاستیک سازه..... ۲۲
- شکل ۱۴-۲- شرایط غیر ارتجاعی سازه..... ۲۳
- شکل ۱۵-۲- منحنی هیستریزیس بادبندی‌های X-شکل..... ۲۴
- شکل ۱۶-۲- سختی چرخشی و سختی انتقالی بادبند X-شکل..... ۲۵
- شکل ۱۷-۲- اتصال وسط همانند فنر..... ۲۵
- شکل ۱۸-۲- اتصال مفصلی..... ۳۲

- شکل ۲-۱۹- اتصال پیوسته..... ۳۲
- شکل ۲-۲۰- اتصال پیوسته بادبند در وسط..... ۲۷
- شکل ۲-۲۱- اتصال منقطع-پیوسته(این عکس به موازات ورق گرفته شده است)..... ۲۷
- شکل ۲-۲۲- بادبند شورون..... ۲۸
- شکل ۲-۲۳- نیروهای غیر متعادل مهاربندهای کششی و فشاری در طراحی به روش تنش مجاز..... ۲۸
- شکل ۲-۲۴- نیروهای غیر متعادل مهاربندهای کششی و فشاری در طراحی به روش تنش حالات حدی..... ۲۹
- شکل ۲-۲۵- بادبند k..... ۲۹

فصل سوم

- شکل ۳-۱- منحنی ظرفیت در حالت کلی و نمایش سطوح عملکرد..... ۳۶
- شکل ۳-۲- نمودار اختلاف روش خطی و غیرخطی..... ۴۲
- شکل ۳-۳- سختی جانبی..... ۴۵
- شکل ۳-۴- سیکل بارگذاری..... ۴۷
- شکل ۳-۵- منحنی پوش اور..... ۴۸
- شکل ۳-۶- نمونه‌هایی از الگوهای بار جانبی..... ۴۹

فصل چهارم

- شکل ۴-۱- منحنی رفتاری عضو شکل پذیر ، $e/g > 2$ ۵۸
- شکل ۴-۲- منحنی رفتاری عضو نیمه شکل پذیر..... ۵۸
- شکل ۴-۳- منحنی رفتاری عضو ترد..... ۵۸
- شکل ۴-۴- منحنی رفتاری بکار رفته در دستورالعمل بهسازی همراه با معیارهای پذیرش..... ۵۹
- شکل ۴-۵- منحنی رفتاری مهاربندها مطابق دستورالعمل بهسازی..... ۶۰
- شکل ۴-۶- اثرات Δ -P..... ۶۶

فصل پنجم

- شکل ۵-۱- نمونه‌ای از مقطع باکسی مورد استفاده..... ۶۹
- شکل ۵-۲- پلان سازه مورد مطالعه..... ۶۹
- شکل ۵-۳- مدل‌های ۵ طبقه..... ۷۰

- شکل ۵-۴- مدل های ۷ طبقه..... ۷۰
- شکل ۵-۵- مدل های ۹ طبقه..... ۷۱
- شکل ۵-۶- بارگذاری بار زنده وارد بر واحد طول (kg/m)..... ۷۲
- شکل ۵-۷- بارگذاری بار مرده وارد بر واحد طول (kg/m)..... ۷۲
- شکل ۵-۸- نمونه ای از نامگذاری مدل ها..... ۷۳
- شکل ۵-۹- مدل 5Λ ۷۸
- شکل ۵-۱۰- مدل $5 \Lambda 2 /$ ۷۸
- شکل ۵-۱۱- مدل $5 \Lambda 2 M.f$ ۷۸
- شکل ۵-۱۲- مدل $5 /$ ۷۸
- شکل ۵-۱۳- مدل $5 / 2 M.f$ ۷۹
- شکل ۵-۱۴- مدل $5 M.frame$ ۷۹
- شکل ۵-۱۵- مدل $5 X$ ۷۹
- شکل ۵-۱۶- مدل $5 X 2 \Lambda$ ۷۹
- شکل ۵-۱۷- مدل $5 X 2 /$ ۸۰
- شکل ۵-۱۸- مدل $5 X 2 M.f$ ۸۰
- شکل ۵-۱۹- مدل 7Λ ۸۰
- شکل ۵-۲۰- مدل $7 \Lambda 2 /$ ۸۰
- شکل ۵-۲۱- مدل $7 \Lambda 2 M.f$ ۸۱
- شکل ۵-۲۲- مدل $7 /$ ۸۱
- شکل ۵-۲۳- مدل $7 / 2 M.f$ ۸۱
- شکل ۵-۲۴- مدل $7 M.frame$ ۸۱
- شکل ۵-۲۵- مدل $7 X$ ۸۲
- شکل ۵-۲۶- مدل $7 X 2 \Lambda$ ۸۲
- شکل ۵-۲۷- مدل $7 X 2 /$ ۸۲
- شکل ۵-۲۸- مدل $7 X 2 M.f$ ۸۲

- شکل ۵-۲۹- مدل 9 Λ ۸۳
- شکل ۵-۳۰- مدل 9 Λ 3 / ۸۳
- شکل ۵-۳۱- مدل 9 Λ 3 M.f ۸۳
- شکل ۵-۳۲- مدل 9 / ۸۳
- شکل ۵-۳۳- مدل 9 / 3 M.f ۸۴
- شکل ۵-۳۴- مدل 9 M.frame ۸۴
- شکل ۵-۳۵- مدل 9 X ۸۴
- شکل ۵-۳۶- مدل 9 X 3 Λ ۸۴
- شکل ۵-۳۷- مدل 9 X 3 / ۸۵
- شکل ۵-۳۸- مدل 9 X 3 M.f ۸۵
- شکل ۵-۳۹- نمونه‌ای از مفصل پلاستیک تعریف شده در نرم‌افزار برای عضو مهاربندی..... ۹۲
- شکل ۵-۴۰- نمودار تغییرمکان نسبی جانبی مدل‌های ۵ طبقه تحت الگوی بار استاتیکی خطی..... ۹۳
- شکل ۵-۴۱- نمودار تغییرمکان نسبی جانبی مدل‌های ۵ طبقه تحت الگوی بار یکنواخت..... ۹۳
- شکل ۵-۴۲- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 Λ ۹۴
- شکل ۵-۴۳- منحنی بارافزون مدل 5 Λ تحت ترکیب بار ، $\delta_t=4.54 \text{ cm}$ ۹۴
- شکل ۵-۴۴- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 Λ 2 / ۹۵
- شکل ۵-۴۵- منحنی بارافزون مدل 5 Λ 2 / تحت ترکیب بار ، $\delta_t=4.54 \text{ cm}$ ۹۵
- شکل ۵-۴۶- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 Λ 2 M.f ۹۶
- شکل ۵-۴۷- منحنی بارافزون مدل 5 Λ 2 M.f تحت ترکیب بار ، $\delta_t=11.22 \text{ cm}$ ۹۶
- شکل ۵-۴۸- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 / ۹۷
- شکل ۵-۴۹- منحنی بارافزون مدل 5 / تحت ترکیب بار ، $\delta_t=5.24 \text{ cm}$ ۹۷
- شکل ۵-۵۰- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 / 2 M.f ۹۸
- شکل ۵-۵۱- منحنی بارافزون مدل 5 / 2 M.f تحت ترکیب بار ، $\delta_t=10.61 \text{ cm}$ ۹۸
- شکل ۵-۵۲- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 M.frame ۹۹

- شکل ۵-۵۳- منحنی بارافزون مدل 5 M.frame تحت ترکیب بار ، $\delta_t=2.22\text{cm}$ ۹۹
- شکل ۵-۵۴- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 X ۱۰۰
- شکل ۵-۵۵- منحنی بارافزون مدل 5 X تحت ترکیب بار ، $\delta_t=4.82\text{cm}$ ۱۰۰
- شکل ۵-۵۶- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 X 2 Λ ۱۰۱
- شکل ۵-۵۷- منحنی بارافزون مدل 5 X 2 Λ تحت ترکیب بار ، $\delta_t=5.26\text{cm}$ ۱۰۱
- شکل ۵-۵۸- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 X 2 / ۱۰۲
- شکل ۵-۵۹- منحنی بارافزون مدل 5 X 2 / تحت ترکیب بار ، $\delta_t=5.83\text{cm}$ ۱۰۲
- شکل ۵-۶۰- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 5 X 2 M.f ۱۰۳
- شکل ۵-۶۱- منحنی بارافزون مدل 5 X 2 M.f تحت ترکیب بار ، $\delta_t=10.54\text{cm}$ ۱۰۳
- شکل ۵-۶۲- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 Λ ۱۰۴
- شکل ۵-۶۳- منحنی بارافزون مدل 7 Λ تحت ترکیب بار ، $\delta_t=7.4\text{cm}$ ۱۰۴
- شکل ۵-۶۴- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 Λ 2 / ۱۰۵
- شکل ۵-۶۵- منحنی بارافزون مدل 7 Λ 2 / تحت ترکیب بار ، $\delta_t=8.09\text{cm}$ ۱۰۵
- شکل ۵-۶۶- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 Λ 2 M.f ۱۰۶
- شکل ۵-۶۷- منحنی بارافزون مدل 7 Λ 2 M.f تحت ترکیب بار ، $\delta_t=12.63\text{cm}$ ۱۰۶
- شکل ۵-۶۸- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 / ۱۰۷
- شکل ۵-۶۹- منحنی بارافزون مدل 7 / تحت ترکیب بار ، $\delta_t=8.08\text{cm}$ ۱۰۷
- شکل ۵-۷۰- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 / 2 M.f ۱۰۸
- شکل ۵-۷۱- منحنی بارافزون مدل 7 / 2 M.f تحت ترکیب بار ، $\delta_t=12.47\text{cm}$ ۱۰۸
- شکل ۵-۷۲- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 M.frame ۱۰۹
- شکل ۵-۷۳- منحنی بارافزون مدل 7 M.frame تحت ترکیب بار ، $\delta_t=26.9\text{cm}$ ۱۰۹
- شکل ۵-۷۴- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 X ۱۱۰

- شکل ۵-۷۵- منحنی بارافزون مدل 7 X تحت ترکیب بار ، $\delta_t=7.68 \text{ cm}$ ۱۱۰
- شکل ۵-۷۶- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 X 2 Λ ۱۱۱
- شکل ۵-۷۷- منحنی بارافزون مدل 7 X 2 Λ تحت ترکیب بار ، $\delta_t=7.71 \text{ cm}$ ۱۱۱
- شکل ۵-۷۸- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 X 2 / ۱۱۲
- شکل ۵-۷۹- منحنی بارافزون مدل 7 X 2 / تحت ترکیب بار ، $\delta_t=8.16 \text{ cm}$ ۱۱۲
- شکل ۵-۸۰- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 7 X 2 M.f ۱۱۳
- شکل ۵-۸۱- منحنی بارافزون مدل 7 X 2 M.f تحت ترکیب بار ، $\delta_t=12.24 \text{ cm}$ ۱۱۳
- شکل ۵-۸۲- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 9 Λ ۱۱۴
- شکل ۵-۸۳- منحنی بارافزون مدل 9 Λ تحت ترکیب بار ، $\delta_t=10.31 \text{ cm}$ ۱۱۴
- شکل ۵-۸۴- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 9 Λ 3 / ۱۱۵
- شکل ۵-۸۵- منحنی بارافزون مدل 9 Λ 3 / تحت ترکیب بار ، $\delta_t=10.88 \text{ cm}$ ۱۱۵
- شکل ۵-۸۶- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 9 Λ 3 M.f ۱۱۶
- شکل ۵-۸۷- منحنی بارافزون مدل 9 Λ 3 M.f تحت ترکیب بار ، $\delta_t=17.22 \text{ cm}$ ۱۱۶
- شکل ۵-۸۸- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 9 / ۱۱۷
- شکل ۵-۸۹- منحنی بارافزون مدل 9 / تحت ترکیب بار ، $\delta_t=11.44 \text{ cm}$ ۱۱۷
- شکل ۵-۹۰- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 9 / 3 M.f ۱۱۸
- شکل ۵-۹۱- منحنی بارافزون مدل 9 / 3 M.f تحت ترکیب بار ، $\delta_t=16.57 \text{ cm}$ ۱۱۸
- شکل ۵-۹۲- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 9 M.frame ۱۱۹
- شکل ۵-۹۳- منحنی بارافزون مدل 9 M.frame تحت ترکیب بار ، $\delta_t=35.02 \text{ cm}$ ۱۱۹
- شکل ۵-۹۴- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 9 X ۱۲۰
- شکل ۵-۹۵- منحنی بارافزون مدل 9 X تحت ترکیب بار ، $\delta_t=11.17 \text{ cm}$ ۱۲۰
- شکل ۵-۹۶- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 9 X 3 Λ ۱۲۱

- شکل ۵-۹۷- منحنی بارافزون مدل $9 \times 3 \Lambda$ تحت ترکیب بار ، $\delta_t=11.71\text{cm}$ ۱۲۱
- شکل ۵-۹۸- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل 9×3 / ۱۲۲
- شکل ۵-۹۹- منحنی بارافزون مدل 9×3 تحت ترکیب بار ، $\delta_t=12.04\text{cm}$ ۱۲۲
- شکل ۵-۱۰۰- نحوه تشکیل مفاصل پلاستیک در مدل $9 \times 3 \text{ M.f}$ ۱۲۳
- شکل ۵-۱۰۱- منحنی بارافزون مدل $9 \times 3 \text{ M.f}$ تحت ترکیب بار ، $\delta_t=12.03\text{cm}$ ۱۲۳
- شکل ۵-۱۰۲- منحنی Pushover برای سازه ۵ طبقه ۱۲۴
- شکل ۵-۱۰۳- منحنی Pushover برای سازه ۷ طبقه ۱۲۵
- شکل ۵-۱۰۴- منحنی Pushover برای سازه ۹ طبقه ۱۲۵
- شکل ۵-۱۰۵- مقایسه مقادیر پیوند مودهای مختلف در مدل های ۵ طبقه ۱۲۷
- شکل ۵-۱۰۶- مقایسه مقادیر پیوند مودهای مختلف در مدل های ۷ طبقه ۱۲۷
- شکل ۵-۱۰۷- مقایسه مقادیر پیوند مودهای مختلف در مدل های ۹ طبقه ۱۲۸

فصل ششم

- شکل ۶-۱- نمودار خطی مقاومت-تغییر مکان ۱۳۲

جدول ۱-۲	.....	۳۱
جدول ۲-۲	.....	۳۱
جدول ۱-۳	پارامترهای مدل‌سازی و معیارهای پذیرش در دستورالعمل بهسازی، نمونه‌ای در مورد تیر و ستون.....	۳۹
جدول ۲-۳	پارامترهای مدل‌سازی و معیارهای پذیرش در دستورالعمل بهسازی.....	۴۰
جدول ۳-۳	مقادیر تقریبی ضریب اصلاح C_0	۵۱
جدول ۴-۳	مقادیر ضریب اصلاح C_2	۵۲
جدول ۱-۴	تلاش‌های کنترل شونده.....	۵۸
جدول ۲-۴	پارامترهای مدل‌سازی و معیارهای پذیرش مهاربندها مطابق دستورالعمل بهسازی.....	۶۰
جدول ۳-۴	محاسبه ضرایب مقیاس برای منحنی رفتاری برای مهاربند X-شکل.....	۶۱
جدول ۴-۴	محاسبه ضرایب مقیاس برای منحنی رفتاری برای مهاربند λ (chevron).....	۶۱
جدول ۵-۴	محاسبه ضرایب مقیاس برای منحنی رفتاری برای مهاربند λ (Diagonal).....	۶۲
جدول ۶-۴	معیارهای پذیرش ستون‌ها با استفاده از میان‌یابی.....	۶۴
جدول ۷-۴	ظرفیت محوری فشاری و کششی مقاطع ستون‌ها.....	۶۴
جدول ۸-۴	ظرفیت محوری فشاری و کششی مقاطع ستون‌ها.....	۶۵
جدول ۱-۵	مشخصات فولاد مصرفی.....	۶۹
جدول ۲-۵	شدت بارهای وارد بر کف در تراز بام.....	۷۱
جدول ۳-۵	شدت بارهای وارد بر کف در تراز طبقات.....	۷۱
جدول ۴-۵	شدت بارهای وارد بر کف در تراز طبقات.....	۷۲
جدول ۵-۵	شدت بارهای وارد بر کف در تراز طبقات.....	۷۲
جدول ۶-۵	فرضیات در نظر گرفته شده در تحلیل و طراحی خطی.....	۷۳
جدول ۷-۵	ضریب اضافه مقاومت (Ω_0) برای مدل‌های در نظر گرفته شده.....	۷۳
جدول ۸-۵	محاسبه ضریب زلزله (C).....	۷۴
جدول ۹-۵	محاسبه ضریب زلزله (C).....	۷۴
جدول ۱۰-۵	محاسبه ضریب زلزله (C).....	۷۴
جدول ۱۱-۵	ضریب زلزله و برش پایه سازه‌ها بر اساس روابط استاندارد ۲۸۰۰.....	۷۵
جدول ۱-۶	تغییرات ضریب رفتار (از کمتر به بیشتر).....	۱۳۲
جدول ۲-۶	تغییرات سختی (شیب ناحیه خطی نمودار پوش‌آور) (از کمتر به بیشتر).....	۱۳۲

فصل اول

کلیات

فصل اول

کلیات

۱-۱- مقدمه

قرارگرفتن ایران بر روی نوار زلزله و وقوع زمین لرزه‌های شدید، موجب تخریب بسیاری از ساختمان‌ها و سازه‌ها گردیده و تلفات جانی و خسارات مالی فراوانی را به همراه می‌آورد. امروزه با توجه به افزایش روزافزون جمعیت و تقاضا برای اسکان، مهندسان را برآن داشته از راه‌های جدید برای سکونت افراد استفاده کنند که یکی از این راه‌ها افزایش طبقات ساختمان می‌باشد. با افزایش طبقات، ارتفاع ساختمان نیز زیاد می‌شود و افزایش ارتفاع ساختمان و طبقات بالتبع مهندسین را به استفاده از روش‌های جدیدتر و بهتر از نظر کارایی و... برای مقاوم‌سازی در برابر زلزله وادار می‌کند. اخیراً تمایل مهندسین برای طراحی و اجرا به سمت استفاده از سیستم باربر جانبی مختلف در ارتفاع افزایش یافته است. بنابراین نحوه‌ی طراحی این نوع ساختمان‌ها در برابر نیروهای لرزه‌ای بسیار مهم است و بر همین اساس در آیین‌نامه‌های مختلف روش‌های متعددی جهت تحلیل و طراحی این نوع ساختمان‌ها ارائه شده است. شایان ذکر است که با تغییر در نوع سیستم‌های مقاوم در برابر بارهای جانبی سازه‌ای، رفتار سازه نیز تغییر خواهد کرد بدین معنی که ما از سازه‌های ساده رفتار ساده‌ای نیز انتظار داریم و با پیچیده‌تر شدن آن، رفتار و عملکرد سازه پیچیده شده و نیز ضوابط پیچیده‌ای برای ایجاد این نوع سازه‌ها باید در نظر بگیریم.

در این پژوهش رفتار سازه‌های متفاوت در ارتفاع و نیز تغییر نوع بادبند در ارتفاع مورد با رعایت ضوابط آیین‌نامه‌های ساختمانی از قبیل طراحی ساختمان‌ها در برابر زلزله (دستورالعمل ۲۸۰۰)، دستورالعمل بهسازی لرزه‌ای ساختمان‌های موجود (نشریه شماره ۳۶۰)، مبحث ششم مقررات ملی ساختمان (بارهای وارد بر ساختمان)، مبحث دهم مقررات ملی ساختمان (طراح و اجرای ساختمان‌های فولادی) و ... مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱-۲ - گروه‌بندی ساختمان‌ها برحسب سیستم‌های سازه‌ای

براساس تعریف، سیستم‌های ساختمانی به قسمتی از کل سازه اطلاق می‌شود که نقش تحمل بارهای جانبی وارد شده بر ساختمان را بر عهده دارند. ساختمان‌ها از لحاظ گروه‌بندی برحسب سیستم‌های سازه‌ای به گروه‌های زیر تقسیم‌بندی می‌شوند [۱]:

الف: سیستم دیوارهای باربر (Bearing Wall System)

ب: سیستم قاب ساختمانی ساده (Building Frame System)

ج: سیستم قاب خمشی (Moment Resistant Frame)

د: سیستم دوگانه یا ترکیبی (Dual System)

ه: سایر سیستم‌ها

الف) سیستم دیوارهای باربر: سیستم سازه‌ای است که فاقد یک قاب فضایی کامل برای بردن بارهای قائم می‌باشد. دیوارهای باربر و یا سیستم‌های مهاربندی عمده بارهای قائم را تحمل می‌کنند. مقاومت در برابر بارهای جانبی با دیوارهای برشی و یا قاب‌های مهاربندی تامین می‌شود [۱].

ب) سیستم قاب ساختمانی ساده: سیستمی است که در آن بارهای قائم بطور عمده توسط قاب‌های فضایی ساده تحمل می‌شوند و مقاومت در برابر نیروهای جانبی با دیوارهای برشی و یا قاب‌های مهاربندی شده تامین می‌شود. در این سیستم، قاب‌های مهاربندی شده را می‌توان به صورت هم‌محور یا برون‌محور به کار برد. وظیفه‌ی اصلی تیرها و ستون‌ها تحمل بارهای ثقلی می‌باشد. سختی خمشی تیرها در پایداری سیستم شرکت نخواهد کرد [۱].

ب-۱) سیستم قاب مفصلی: (Building Frame System)

ملزومات تشکیل شبکه‌ی خرپایی به دو دسته تقسیم‌بندی می‌شود:

۱- عناصر قائم (ستونها)

۲- عناصر مورب (مهاربندها)